

Реч уредника

Поштовани читаоци,

У предговору првом броју часописа „Гласник Централног хигијенског Завода”, објављеном јануара 1926. године, његови уредници (др Стеван Иванић и др Богољуб Константиновић) кажу: „Први захтев за сваки рад на тему подизања народног здравља јесте да почива на темељима медицинских знања и науке. Али само то није довољно за исправан рад у народу, за примену тих научних истина. Тај рад мора да се саобрази приликама и околностима народа...”. Пишу то 1926. два великана српске медицине и први број часописа *Гласник* посвећују отварању Централног хигијенског завода у Београду. Садржај првог броја часописа (са темама из области бактериологије, серологије и имунологије, епидемиологије, епизоотије, паразитологије, хигијене и социјалне медицине) осликава тадашње здравствене актуелности и испуњава циљеве уредника.

Током своје дуге историје часопис је мењао називе, имао више пута прекиде у излажењу, и након дуже паузе (од 2008.) мултидисциплинарни часопис јавног здравља Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” поново је пред вама. Имајући у виду значајно оптерећење друштва малигним болестима, како на националном тако и на међународном нивоу, овај број *Гласника јавног здравља* посвећен је Заједничкој акцији „Иновативно партнерство за акцију против рака” (*Joint Action on Innovative Partnership Against Cancer – iPAAC JA*), пројекту у који су укључене 44 партнерске институције из 24 европске земље.

Читаоци овог броја се могу упознати са општим циљевима iPAAC заједничке акције у развоју иновативних приступа у контроли рака, начином спровођења програма организованог скрининга карцинома грлића материце, карцинома дојке и колоректалног карцинома у Републици Србији, као и значајем контроле дувана за смањење оптерећења друштва малигним болестима. Овај број *Гласника* обрађује и теме регистрације малигних болести, оболевања и умирања од малигних тумора у Србији и Европи и токсиколошко дејство хепатотоксичних продуката цијанобактерија, док један рад говори о историјату *Гласника*, од његовог оснивања 1926. године до данас.

У савременом тренутку пандемије COVID-19, *Гласник јавног здравља* ће у наредним бројевима обрађивати и актуелну тему пандемије, и у духу речи првих уредника часописа бити посвећен: „новим тежњама за ослобађање нашег народа од болести и рђавог здравственог стања”.

Главни и одговорни уредник *Гласника јавног здравља*

Доц. др Верица Јовановић

Editor's foreword

Dear readers,

In the foreword to the first issue of “*Glasnik*” (Journal of the Central Institute for Hygiene), released in January 1926, its editors (Dr Stevan Ivanić and Dr Bogoljub Konstantinović) stated: “The first demand put before every endeavour aimed at increasing the health of the people is that it must rest on the foundations of medical knowledge and science. But this alone is not sufficient for our proper work with people, for the implementation of these scientific truths. This work must be adapted to the circumstance and the environment that the people live in.” This was written in 1926 by two of Serbia's great doctors, who dedicated the first issue of the Journal to the opening of the Central Institute for Hygiene in Belgrade. The content of the first issue (with topics in the field of bacteriology, serology and immunology, epidemiology, epizootiology, parasitology, hygiene and social medicine) reflected the current health topics of the time, fully meeting the editor's objectives.

Throughout its long history, the Journal changed its name, had several breaks in its publication and, after a long break (since 2008), this multidisciplinary journal of public health, issued by the Institute of Public Health of Serbia “Dr Milan Jovanović Batut” is once again before you. Having in mind significant burden of malignant diseases at national and international level, this issue of the *Journal of Public Health* is dedicated to the Joint Action on Innovative Partnership Against Cancer - iPAAC JA), a project implemented by 44 partner organisations from 24 European countries.

Readers of this issue can get acquainted with the general objectives of the iPAAC joint action in the development of innovative approaches to cancer control, methods of implementing the programs of organised screening for cervical, breast and colorectal cancer in the Republic of Serbia, as well as with the importance of tobacco control for reducing the burden of cancer on society. This issue of the *Journal* also deals with the topics of cancer registration, morbidity and mortality from malignant tumours in Serbia and in Europe, and with the toxicological effects of hepatotoxic cyanobacterial products, while one of the articles discusses the history of the *Journal* since its foundation in 1926, to date.

At the present time of the COVID-19 pandemic, the *Journal of Public Health* will look into the current topics of the pandemic in the upcoming issues, and, in the spirit of the words of its first editors, it will be dedicated to “the new aspirations to free our people from illness and ill health.”

Editor-in-chief of the *Journal of Public Health*

Asst. Prof. Verica Jovanović, MD PhD